

Työsuojeluhallinto

Työmelu

Aluehallintovirasto

Työmelu

ISBN 978-952-479-046-8
ISSN 1456-257X

Multiprint Oy, Tampere 2010

Melusta kuulovaurioita, stressiä ja tapaturmia

Melu ei ole vain teollisuuden ja rakennustyömaiden työntekijöiden ongelma. Siitä kärsivät myös opettajat, bus-sinkuljettajat, muusikot ja monet muut ammattilaiset.

Suomessa jopa 300 000 työntekijän arvioidaan altistuvan melulle ja ammattitaudiksi luokitellaan vuosittain yli 1000 uutta kuulovammaa. Tyypillisin pitkäaikaisen melulle altistumisen vaikutus on kuulon alenema.

Melu aiheuttaa myös stressiä ja vaikeuttaa keskittymistä. Lisäksi se lisää

työtapaturman vaaraa, koska melussa on vaikea kuulla ja ymmärtää oikein puhetta ja varoitusääniä.

Puhetyöläisille melu aiheuttaa ääniongelmia. Esimerkiksi kouluissa ja lastentarhoissa opettajat joutuvat usein korottamaan ääntään saadakseen sen kuuluville.

Eräät kemikaalit, kuten tolueni, styreeni ja rikkihiili voivat lisätä kuulovaurion riskiä esimerkiksi kirjapainoissa ja maalien valmistuksessa.

Melu on monien kansainvälisten tutkimusten mukaan yksi laajimmista ja häiritsevimmistä työympäristöongelmista. Melulle altistumisen on osoitettu vaikuttavan psyykkisiin toimintoihin, kuten keskittymis- ja suorituskykyyn sekä käyttäytymiseen. Melua vaimentamalla voidaan parantaa työympäristön viihtyvyyttä sekä työtehoa.

Melun haitat arvioitava ja minimoitava

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta (85/2006) velvoittaa työnantajat suojelemaan työntekijöitään liialliselta melulta. Parhaiten se onnistuu, kun melulle altistuminen otetaan huomioon jo työtiloja ja työprosesseja suunniteltaessa sekä koneita ja työvälineitä hankittaessa.

Työnantajan on selvitettävä työntekijöiden altistuminen melulle ja tunnistettava melua aiheuttavat tekijät. Melu-altistus on syytä mitata, jos keskustelu työpaikalla vaikeutuu tai siellä on hetkittäinkin huudettava saadakseen äänensä kuuluviin.

Mittauksella selvitetään, miten suuri kunkin työntekijän päivittäinen melu-altistus on. Isku-, purkaus ja laukausmelusta mitataan myös äänenpaineen C-painotettu huipputaso.

Meluallistuksen arvioijan tai mittajan tulee olla työterveyshuollon asiantuntija tai muu henkilö, jolla on riittävät tiedot ja taidot tehtävään. Eri-tyistä huomiota on kiinnitettävä melun ominaisuuksiin, altistuksen kestoon sekä työympäristön ja mittauslaitteen ominaisuuksiin.

Työntekijöiden edustajalla on oikeus olla mukana melun mittauksessa ja sen tuloksista on asianmukaisesti tiedotettava työntekijöille.

Työnantajan on poistettava tunnistamansa melusta aiheutuvat haitat ja vaarat. Jos tämä ei onnistu, hänen on vähennettävä niitä niin paljon kuin mahdollista.

Raja- ja toiminta-arvot

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta antaa päivittäisen meluallistuksen raja-arvoksi 87 desibeliä (dB) ja äänen huippupaineen raja-arvoksi 200 pascalia (Pa), joka vastaa 140 desibeliä. Näitä raja-arvoja sovelletaan niin, että työntekijän käyttämien kuulonsuojainten vaikutus otetaan huomioon.

Jos työntekijän altistuminen ylittää raja-arvon, työnantajan on viipymättä saatava altistuminen raja-arvoa pienemmäksi. Kuulonsuojausta on parannettava tai melua tai altistusaikaa on vähennettävä niin, että ylitys ei toistu.

Jos työntekijän päivittäinen meluallistus ylittää 80 dB tai äänen huippupaine 112 Pa (135 dB), työnantajan on hankittava työntekijää varten työpaikalle henkilökohtaiset kuulonsuo-

jaimet. Ja jos työntekijän päivittäinen meluallistus on 85 dB tai enemmän tai äänen huippupaine vastaavasti 140 Pa (137 dB), työnantajan on annettava työntekijälle henkilökohtaiset kuulonsuojaimet, joita työntekijän on käytettävä. Niille työntekijöille, joiden päivittäinen meluallistus ylittää 80 dB tai äänen huippupaine 112 Pa (135 dB), on annettava riittävä ohjaus ja opetus melun vaaroista ja niiden torjunnasta.

Jos työntekijän päivittäinen meluallistus ylittää 85 dB tai äänen huippupaine 140 Pa (137 dB), työnantajan on riskin arvioinnin perusteella laadittava ja toteutettava meluntorjuntaohjelma.

Ne alueet, joissa melutaso säännöllisesti ylittää 85 dB tai äänen huippupaine 140 Pa, on varustettava määräysmerkeillä ”Käytettävä kuulonsuojaimia”. Sellaiset alueet, joilla melu on erittäin voimakasta ja jatkuvaa, on rajattava ja pääsyä niille on rajoitettava, jos se on teknisesti mahdollista.

Meluntorjuntaohjelma

Meluntorjuntaohjelma on työnantajan laatima suunnitelma siitä, miten työntekijöiden päivittäistä meluallistusta vähennetään tai äänen huippupainetta pienennetään. Siinä käsitellään kaikkia työntekijöiden melulle altistumisen kannalta merkittäviä melua aiheuttavia tekijöitä. Kun työnantaja tekee meluntorjuntaohjelmaa, hänen on otettava huomioon, että melua voi vähentää:

- valitsemalla mahdollisimman vähän melua aiheuttavat työmenetelmät ja työvälineet

- suunnittelemalla työpaikat ja työpisteet mahdollisimman vähämeluisiksi
- suunnittelemalla työ siten, että melualtistuminen vähenee tai keskeytyy aika ajoin
- pitämällä työvälineet ja järjestelmät kunnossa
- rajoittamalla melualtistuksen kestoa ja voimakkuutta
- opastamalla työntekijät työvälineiden oikeaan ja turvalliseen käyttöön, jotta melulle altistuminen saadaan vähennettyä mahdollisimman alhaiselle tasolle
- käyttämällä melusuojia, kapselointia tai ääntä absorboivaa kattamista

Meluntorjuntaohjelman toteuttamisen järjestyksen ja tavoiteajat työnantaja määrittää riskin arvioinnin perusteella. Riskin arvioinnissa työnantajan on otettava huomioon:

- 1) melualtistuksen taso, tyyppi ja kesto
- 2) melualtistuksen toiminta- ja raja-arvot
- 3) melun vaikutukset niiden työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen, joiden työterveyshuolto on todennut olevan erityisen alttiita melulle
- 4) mahdollisuuksien mukaan työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät vaikutukset, jotka syntyvät melun ja työhön liittyvien sisäkorvalle myrkyllisten aineiden tai melun ja tärinän yhteisvaikutuksesta
- 5) melun ja varomerkkien tai melun ja muiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta syntyvät välilliset vaikutukset

- 6) teknisten laitteiden valmistajien antamat tiedot melupäästöstä
- 7) mahdollisuus käyttää vaihtoehtoisia, vähemmän melualtistusta aiheuttavia työvälineitä
- 8) altistuminen melulle oloissa, joissa työntekijä oleskelee työn vuoksi työnantajan määräyksestä varsinaisen työajan ulkopuolella
- 9) muut riskinarvioinnin kannalta merkitykselliset tiedot, kuten työntekijän terveydentilan seurannan yhteydessä tai alan julkaisuista saadut tiedot
- 10) mahdollisuus käyttää asianmukaisia kuulonsuojaimia.

Työterveyshuolto avuksi haittojen ehkäisyssä

Työterveyshuollon vastuulla on melulle herkkien ihmisten tunnistaminen. Tavoitteena on mahdollisimman varhainen diagnostiikka, jotta vauriot pysyttäisiin estämään.

Työntekijällä on mahdollisuus kuulontarkastukseen, jos hänen päivittäinen melualtistuksensa ylittää 80 dB tai äänen huippupaine 112 Pa. Jos päivittäinen melualtistus ylittää 85 dB tai äänen huippupaine 140 Pa, työntekijälle on järjestettävä kuulontarkastus määräajoin.

Paitsi kuulon tutkiminen työterveyshuollon tarkastusten tarkoituksena on myös riskinarvioinnin tulosten varmistus. Jos työterveyshuolto toteaa, että työntekijällä on työperäinen kuulovaurio, työnantajan on tarkistettava riskinarviointi.

Työterveyslaitos on kehittänyt NoiseScan-ohjelmaa, johon kerätään tiedot melulle altistumisesta, riskitekijöistä ja kuulokäyrät. Näiden perusteella voidaan tulostaa työntekijän henkilökohtainen riskiprofiili. Ohjelmaa voi käyttää myös arvioimaan, onko kyseessä työstä aiheutunut meluvamma vai poikkeuksellisen nopea ikähuonokkuuloisuus.

Melulaskin Internetissä

Työsuojeluhallinto on kehittänyt yksinkertaisen laskurin henkilökohtaisen melualtistuksen mittaamiseen. Sen avulla voi laskea päivittäisen ja viikoittaisen melualtistustason työssä, jossa altistutaan enintään seitsemälle eri melutasolle yhden työpäivän aikana. Valmistajan ilmoittamia tietoja (koneen kyljessä tai käyttöohjeissa) voi käyttää lähtöarvoina.

www.tyosuojelu.fi/fi/melulaskin

Koneen melu minimoitava jo suunnittelussa

Valmistajien on suunniteltava ja rakennettava koneet ja laitteet niin, että niiden melupäästöistä aiheutuvat vaarat on vähennetty alhaisimmalle mahdolliselle tasolle ottaen huomioon tekniikan kehitys ja käytössä olevat keinot vähentää melua erityisesti sen lähteeseen

kohdistuvin toimenpitein. Lisäksi valmistajan tulee koneen ohjeissa antaa selvitys koneen melupäästöistä.

Pääasialliset melupäästösuureet ovat äänitehotaso ja äänenpaineen huippuarvo työskentelypaikalla. Nämä vaaditaan äänekkäimmiltä koneilta eli niiltä, joiden käyttäjän paikalla esiintyy 85 desibeliä ylittäviä jatkuvia melutasoja tai 130 desibeliä ylittäviä hetkellisiä tasoja (kuinka lyhyitä tahansa). Kaupallisissa esitteissä ei saa olla meluselvityksestä poikkeavaa tietoa. Melupäästösuureiden arvot ilmoitetaan koneelle sopivimpien standardien mukaan mitattuna.

Käsikoneilla, käsin ohjattavilla koneilla ja liikkuvilla työkoneilla selvityksen tulee kattaa myös tärinä, liikkuvilla työkoneilla sekä käsi- että kehotärinä.

Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä

Suurten maansiirto- ja rakennuskoneiden melupäästörajat on annettu valtioneuvoston asetuksessa 621/01 ympäristönsuojelulain nojalla. Se koskee myös Valtioneuvoston päätöksessä koneiden turvallisuudesta (1314/94, 2 §) määriteltyjä koneita, jotka on tarkoitettu käytettäväksi ulkona. Työsuojeluviranomaiset valvovat asetusta.

Ohjeita, määräyksiä ja lisätietoja

Henkilönsuojainten valinta ja käyttö työpaikalla. Työsuojeluoppaita ja -ohjeita 11. Sosiaali- ja terveysministeriö 2000

Henkilönsuojaimet työssä. Työterveyslaitos, Työturvallisuuskeskus, sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2001. 134 s. Hinta 18 €

Melualtistuksen mittaaminen. Standardi SFS 4578 (2. painos). Suomen Standardisoimisliitto, Helsinki 1982.

SFS-EN 352 Kuulonsuojaimet. Turvallisuusvaatimukset ja testaus

SFS-EN 458 Kuulonsuojaimet. Valintamenetelmät, käyttö, hoito ja kunnossapito

VNa 85/2006 Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta

VNp 1314/1994 Valtioneuvoston päätös koneiden turvallisuudesta

VNp 1406/1993 Valtioneuvoston päätös henkilönsuojaimista

VNp 1407/1993 Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä

VNa 621/2001 Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä

VNa 831/2005 Valtioneuvoston asetus terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

VNp 976/1994 Valtioneuvoston päätös työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden käytöstä

Työturvallisuuslaki (738/2002)

Akustinen mallintaminen meluntorjuntasuunnittelussa. Mallintamisen tekninen tutkimus ja soveltaminen uusissa työpaikoissa. Tekijät: Hongisto Valteri, Keränen Jukka, Airo Erkki, Olkinuora Pekka. Työterveyslaitos 2001. Hinta 8 €

Musiikki- ja viihdealan meluntorjuntaohje: www.tyosuojelutietopankki.fi/good_practice/ohjeet/meluntorjuntaohje.pdf

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuville vaaroille (85/2006)

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä, säädetään 23 päivänä elokuuta 2002 annetun työturvallisuuslain (738/2002) 39 §:n nojalla:

1 §

Tarkoitus

Tämän asetuksen tarkoituksena on työntekijöiden suojeleminen työssä esiintyviltä vaaroilta ja haitoilta, jotka aiheutuvat tai saattavat aiheutua altistumisesta melulle.

2 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan työhön, johon sovelletaan työturvallisuuslakia (738/2002) ja jossa työntekijät altistuvat tai saattavat altistua työstä aiheutuvalle melulle.

3 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) äänen huippupaineella C-painotettua huippuarvoilmaisimen lukemaa;
- 2) päivittäisellä meluallistuksella sitä A-painotettua äänitasoa, joka kahdeksan tunnin nimellisen työpäivän aikana antaa saman altistuksen kuin altistava melu, mukaan lukien impulssimelu;
- 3) viikoittaisella meluallistuksella viiden työpäivän perusteella laskettua keskimääräistä päivittäistä meluallistusta.

4 §

Altistuksen toiminta- ja raja-arvot

Päivittäisen meluallistuksen alempi toiminta-arvo on 80 dB ja ylempi toimin-

ta-arvo on 85 dB. Äänen huippupaineen alempi toiminta-arvo on 112 Pa ja ylempi toiminta-arvo on 140 Pa.

Päivittäisen meluallistuksen raja-arvo on 87 dB. Äänen huippupaineen raja-arvo on 200 Pa.

Sovellettaessa 2 momenttia on otettava huomioon työntekijän käyttämien kuulosuojainten vaimentava vaikutus. Sovellettaessa 1 momenttia tällaisten suojainten vaikutusta ei oteta huomioon.

5 §

Raja-arvot melun huomattavasti vaihdellessa

Asianmukaisesti perustelluissa olosuhteissa työssä, jossa työntekijän päivittäinen altistuminen melulle vaihtelee huomattavasti työpäivästä toiseen, voidaan 4 §:ssä säädettyjen raja-arvojen soveltamisessa käyttää päivittäisen arvon sijasta viikoittaista arvoa edellyttäen, että riittävällä seurannalla osoitettu viikoittainen meluallistus ei ylitä altistuksen raja-arvoa 87 dB ja että työhön liittyvät vaarat ja haitat saatetaan mahdollisimman vähäisiksi.

6 §

Meluallistuksen selvittäminen ja tunnistaminen

Työnantajan on selvitettävä työntekijöiden mahdollinen altistuminen melulle ja sen

mukaisesti tunnistettava melua aiheuttavat tekijät.

7 §

Altistumisen arviointi ja mittaus

Työnantajan on arvioitava ja tarvittaessa mitattava työntekijän melulle altistuminen. Mittaustulosten arvioinnissa on otettava huomioon mittauksen epätarkkuudet.

8 §

Arviointi- ja mittausmenetelmät

Melulle altistumisen arviointi ja mittaus on suunniteltava ja toteutettava asianmukaisesti sekä toistettava tarvittaessa. Arvioijan tai mittaajan tulee olla työterveyshuollon asiantuntija tai muu työnantajan palveluksessa oleva tai ulkopuolinen henkilö, jolla on tarvittava kyky ja taito arvioida ja mitata melua. Altistumisen arvioinnissa ja mittauksessa on käytettävä vallitseviin olosuhteisiin soveltuvia menetelmiä ja laitteita. Menetelmien ja laitteiden on oltava sellaisia, että ne soveltuvat 3 §:ssä mainittujen äänen huippupaineen sekä päivittäisen ja viikoittaisen melualtistuksen määrittelyyn sekä sen toteamiseen, onko 4 §:ssä säädetty arvot ylitetty. Altistumisen mittauksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota mitattavan melun ominaisuuksiin, altistuksen kestoon sekä työympäristön ja mittauslaitteiden ominaisuuksiin.

Jos mittaus tai arviointi perustuu näytteenottoon, mittauksen tai arvioinnin tuloksen on edustettava työntekijän henkilökohtaista altistusta.

9 §

Altistustietojen säilyttäminen

Työnantajan on säilytettävä tiedot arvioiduista ja mitatuista altistustasoista niin

kauan kuin se voi olla kyseisen arviointi- ja mittauskohteen osalta työntekijöiden melulle altistumisen arvioinnin ja ehkäisemisen kannalta tarpeen.

Potilastietojen säilyttämisestä säädetään erikseen.

10 §

Haaitta- ja vaaratekijöiden arviointi

Työnantajan on 6 ja 7 §:ssä tarkoitetun selvityksen ja määrityksen perusteella arvioitava haaitta- ja vaaratekijöiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle (riskin arviointi). Työnantajalla tulee olla hallussaan riskin arvioinnin tulos, jonka hän voi sisällyttää työpaikkaselvitykseen tai muuhun selvitykseen. Työntekijällä tulee olla mahdollisuus saada tieto arvioinnin tuloksesta.

Riskin arviointi on pidettävä ajan tasalla ja tarkistettava erityisesti, kun työmenetelmissä tai työolosuhteissa on tapahtunut riskin arvioinnin kannalta merkittäviä muutoksia tai kun työntekijän terveydentilan seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi.

11 §

Riskin arvioinnissa huomioon otettavat seikat

Työnantajan on riskin arvioinnissa otettava erityisesti huomioon:

- 1) altistuksen taso, tyyppi ja kesto;
- 2) altistuksen toiminta- ja raja-arvot;
- 3) vaikutukset niiden työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen, joiden työterveyshuolto on todennut olevan erityisen alttiita melulle;
- 4) mahdollisuuksien mukaan työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen kohdistuvat vaikutukset, jotka aiheutuvat melun ja työhön liittyvien sisäkorvalle myrkyllisten aineiden tai melun ja värinän yhteisvaikutuksesta;

- 5) melun ja varomerkkien tai melun ja muiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta aiheutuvat välilliset vaikutukset, joilla voi olla vaikutusta työntekijän terveyteen ja turvallisuuteen;
- 6) teknisten laitteiden valmistajien antamat tiedot melupäästöstä;
- 7) mahdollisuus käyttää vaihtoehtoisia, vähemmän melualtistusta aiheuttavia työvälineitä;
- 8) altistuminen melulle olosuhteissa, joissa työntekijä työn johdosta työnantajan määräyksestä oleskelee varsinaisen työajan ulkopuolella;
- 9) muut riskin arvioinnin kannalta merkitykselliset tiedot, kuten työntekijän terveydentilan seurannan yhteydessä tai alan julkaisuista saadut tiedot;
- 10) mahdollisuus käyttää asianmukaisia kuulonsuojaimia.

12 §

Altistuksen ennaltaehkäiseminen tai vähentäminen

Työnantajan on poistettava melulle altistumisesta työntekijän terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuvat vaarat ja haitat tai ellei tämä ole mahdollista, vähennettävä ne mahdollisimman alhaiselle tasolle ottaen huomioon tekninen kehitys ja vaaran tai haitan ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi käytettävissä olevat toimenpiteet.

Työnantajan on otettava melualtistuksen ennaltaehkäisyssä ja vähentämisessä erityisesti huomioon seuraavat seikat:

- 1) vähemmän melualtistusta aiheuttavat työmenetelmät;
- 2) sellaiset asianmukaiset työvälineet, jotka aiheuttavat työn luonne huomioon ottaen mahdollisimman vähän melua;
- 3) työvälineiden, työpaikan ja työpaikalla

käytettävien laitteiden ja niihin liittyvien järjestelmien huolto- ja kunnossapito-ohjelmat;

- 4) työpaikkojen ja työpisteiden suunnittelu;
- 5) työntekijöiden opastaminen työvälineiden oikeaan ja turvalliseen käyttöön melulle altistumisen vähentämiseksi mahdollisimman alhaiselle tasolle;
- 6) melun tekninen vähentäminen esimerkiksi vaimennusta, eristystä, melusuoja, kapselointia tai ääntä absorboivaa kattamista käyttäen;
- 7) melualtistuksen keston ja voimakkuuden rajoittaminen;
- 8) työn suunnittelu siten, että riittävät lepoajat huomioon ottaen melualtistuminen mahdollisuuksien mukaan aika ajoin vähenee tai keskeytyy.

Mikäli työntekijällä on työn luonteesta johtuen käytettävissään työnantajan vastuulla oleva lepotila, työnantajan on huolehdittava melun vähentämisestä tässä tilassa sen käyttötarkoituksen ja olosuhteiden edellyttämälle tasolle.

13 §

Toimenpiteet toiminta-arvojen ylityessä

Jos työntekijän altistuminen melulle ylittää 4 §:n 1 momentissa säädetyn alemman toiminta-arvon, työnantajan on huolehdittava siitä, että työntekijän saatavilla on henkilökohtaiset kuulonsuojaimet.

Jos työntekijän melualtistus vastaa 4 §:n 1 momentissa säädettyä ylempää toiminta-arvoa tai ylittää sen, työnantajan on annettava työntekijän käyttöön henkilökohtaiset kuulonsuojaimet, joita työntekijän on käytettävä.

16 §

Riskeille erityisen alttiit työntekijät

Työnantajan on 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa käytettävissään olevin keinoin tarpeellisilla toimenpiteillä varmistuttava kuulonsuojainten asianmukaisesta käytöstä ja toimenpiteiden tehokkuuden tarkastamisesta.

Työnantajan on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin työterveyshuollon osoittamien melulle erityisen alttiiden työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi.

Kuulonsuojainten valinnasta säädetään erikseen.

17 §

Toimenpiteiden tarkistaminen

Työnantajan on merkittävä asianmukaisesti alueet, joilla työntekijät saattavat altistua 4 §:n 1 momentissa säädetyn ylemmän toiminta-arvon ylittävälle melulle. Kyseiset alueet on myös rajattava ja pääsyä niille on rajoitettava, jos se on teknisesti mahdollista ja mahdollisen altistumisen johdosta tarpeellista.

Mikäli työterveyshuollon suorittaman tai muun työntekijöiden terveydentilan seurannan yhteydessä lääkäri tai muu työterveyshuollon ammattihenkilö toteaa työntekijässä melusta aiheutuneen kuulovamman, joka todennäköisesti on aiheutunut melulle altistumisesta työssä, työnantajan on tarkistettava 10, 12–15 §:ssä säädetty toimenpiteet.

14 §

Toimenpiteet altistuksen raja-arvon ylittyessä

Jos työntekijän altistuminen melulle ylittää 4 §:n 2 momentissa säädetyn raja-arvon, työnantajan on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin altistuksen vähentämiseksi alle raja-arvon.

Työnantajan on edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä tarkistaessaan otettava huomioon työterveyshuollon ammattihenkilön tai muun riittävän pätevyyden omaavan henkilön tai toimivaltaisen viranomaisen haitta- ja vaaratekijöiden poistamiseksi tai vähentämiseksi antamat ohjeet.

Työnantajan on selvitettävä 4 §:n 2 momentissa säädetyn raja-arvon ylittymisen syyt ja tehtävä tarpeelliset muutokset suojaus- ja ennaltaehkäisytoimenpiteissä, jotta ylitys ei toistu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin ohjeisiin haitta- ja vaaratekijöiden poistamiseksi tai vähentämiseksi voidaan sisällyttää mahdollisuus siirtää työntekijä sellaisiin työtehtäviin, joissa ei ole lisäaltistumisen vaaraa.

15 §

Meluntorjuntaohjelma

Jos työntekijän melualtistus ylittää 4 §:n 1 momentissa säädetyn ylemmän toiminta-arvon, työnantajan on riskin arvioinnin perusteella laadittava ja toimeenpantava meluntorjuntaohjelma, jonka tavoitteena on vähentää melualtistusta, kiinnittäen erityisesti huomiota 12 §:ssä mainittuihin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

18 §

Työntekijöille annettava opetus ja ohjaus

Työnantajan on annettava työntekijöille, jotka altistuvat työssään 4 §:n 1 momentissa säädetylle alemmaa toiminta-arvoa vastaavalle tai sen ylittävälle melulle tarpeelliset tiedot 10 §:n tarkoittaman riskin

arvioinnin tuloksista sekä opetusta ja ohjausta erityisesti:

- 1) häihta- ja vaarakelijöiden luonteesta;
- 2) olosuhteista, joissa melua esiintyy sekä melusta aiheutuvien vaarojen ja haittojen poistamisesta tai vähentämisestä mahdollisimman vähäisiksi;
- 3) melualtistuksen toiminta- ja raja-arvoista;
- 4) altistumisen arviointi- ja mittaustuloksista sekä niiden merkityksestä;
- 5) kuulonsuojainten oikeasta käytöstä;
- 6) melusta aiheutuvien vammojen ja oireiden tunnistamisesta ja ilmoittamisesta;
- 7) turvallisista työtaavoista melualtistuksen vähentämiseksi;
- 8) työterveyshuollosta ja sen toiminnasta sekä säädettyistä terveystarkastuksista.

19 §

Yhteistoiminta

Työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnasta ja tiedottamisesta säädetään erikseen.

20 §

Terveydentilan seuranta

Työntekijöiden terveydentilan seurannasta säädetään erikseen työterveyshuoltolainsäädännössä.

21 §

Poikkeukset

Työssä, jossa henkilökohtaisten kuulonsuojainten täysimääräinen ja asianmukainen käyttö työn erityisen luonteen vuoksi todennäköisesti aiheuttaisi suuremman terveys- ja turvallisuusvaaran kuin niiden käyttämättä jättäminen, voidaan soveltuvin osin poiketa siitä, mitä 13 §:n 1–3 momentissa ja 14 §:ssä on säädetty.

Poikkeuksen tarve ja laajuus arvioidaan ja perustellaan kirjallisesti tapauskohtaisesti riskin arvioinnin yhteydessä. Poikkeamisen perusteluiksi työnantajan tulee hankkia työterveyshuollon ammattihenkilön tai asiantuntijan toimenpide-ehdotus. Poiketa voidaan ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä. Työnantajan on säilytettävä riskin arvioinnin tulos niin kuin 9 §:ssä säädetään.

Työnantajan on poikkeustapauksessa huolehdittava melulle altistuvan työntekijän terveydentilan tehostetusta seurannasta.

Työnantajan on ilmoitettava poikkeuksesta asianomaiselle työsuojeluviranomaiselle sekä siitä ja sen perusteluista samoin kuin tehostetusta terveydentilan seurantavasta kyseiselle työntekijälle ja asianomaiselle työsuojeluvaltuutetulle.

22 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 15 päivänä helmikuuta 2006.

Tällä asetuksella kumotaan työntekijän suojelusta työssä esiintyvän melun aiheuttamilta vaaroilta ja haitoilta 22 päivänä joulukuuta 1993 annettu valtioneuvoston päätös 1404/1993.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, musiikki- ja viihdealalla asetusta sovelletaan kuitenkin 15 helmikuuta 2007 alkaen, mihin saakka kyseisellä alalla noudatetaan työntekijäin suojelusta työssä esiintyvän melun aiheuttamilta vaaroilta ja haitoilta annettua valtioneuvoston päätöstä 1404/1993.

Viisi työsuojelun vastuualuetta

**Etelä-Suomen
aluehallintovirasto**
Työsuojelun vastuualue
Siltasaarenkatu 12 A, PL 46
00531 Helsinki
puh. 020 636 1500
tyosuojelu.etela@avi.fi

**Lounais-Suomen
aluehallintovirasto**
Työsuojelun vastuualue
Linnankatu 39
20100 Turku
puh. 020 636 1050
tyosuojelu.lounais@avi.fi

**Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto**
Työsuojelun vastuualue
Uimalankatu 1, PL 272
33101 Tampere
puh. 020 636 1060
tyosuojelu.lansi@avi.fi

**Itä-Suomen
aluehallintovirasto**
Työsuojelun vastuualue
Vuorikatu 26 A
70100 Kuopio
puh. 020 636 1030
tyosuojelu.ita@avi.fi

**Pohjois-Suomen
aluehallintovirasto**
Työsuojelun vastuualue
Albertinkatu 8, PL 229
90101 Oulu
puh. 020 636 1020
tyosuojelu.pohjoinen@avi.fi

Melu on monen työpaikan ongelma. Valtioneuvoston asetuksen (85/2006) mukaan työnantajan tulee huolehtia siitä, että työssä esiintyvä melu arvioidaan ja melualtistuksesta aiheutuvat vaarat vähennetään mahdollisimman vähäisiksi.

Julkaisutilaukset:

LSSAVI

**Työsuojelun vastuualueiden tukipalveluyksikkö
PL 272, 33101 Tampere**

- puhelimitse arkipäivisin klo 9–15
numeroista 040 178 1510 ja 040 178 1515
- sähköpostilla: tyosuojelu.julkaisumyynti@avi.fi
- verkkokauppa: www.tyosuojelu.fi/julkaisumyynti

**ISBN 978-952-479-046-8
ISSN 1456-257X**

www.tyosuojelu.fi